

Beitesesongen kommer

Hva kan gjøres for å unngå farlige situasjoner mellom dyr på beite og folk på tur

De siste årene har det vært en økning av antall buskaper med ammeku i Møre og Romsdal. I tillegg til nye som har startet, har flere av våre medlemmer gått over fra melkeproduksjon til kjøttproduksjon.

Kjøttfe er ikke alltid like vant med mennesker som melkekyr, siden de ikke har den tette kontakten med mennesker som melkekyr har. I beitesesongen kan dyrene være ute på beite i skog og mark og oppe på fjellet i mange måneder. Dette gir et spesielt ansvar for produsentene når det gjelder turgåere.

Av Selma Cowan, Annbjørn Husby og Kari Fløystad

Rettighetene til turfolk har sterk forankring i norsk lov; men dessverre er kunnskap om dyrs atferd begrenset blant mange turgåere

Kyr som går sammen med sine kalver, har et sterkt beskyttelsesinstinkt, noe mange turgåere ikke nødvendigvis er klar over.

Store okser kan

også forekomme i en sånn flokk, men kyrne kan hende viser mer aggresjon, m.t.p. å beskytte avkommet. Enkelte kjøtt-raser har kyr på str. med okser fra enkelte melke-raser. Så ei diger ku kan nesten oppfattes som en okse. Samtidig som beitende dyr holder vegetasjonen nede, og dermed gjør det enklere for turgåere til å bruke stiene og nyte utsikten, kan manglende kunnskap føre til uheldige situasjoner. Av og til kan vi lese i aviser og på sosiale media om personer som har blitt angrepet av ammekyr, og dette kan føre til at en bonde får et dårlig rykte. Ytringsfriheten står også sterkt, og folk tillater seg både saklige og usaklige kommentarer i sosiale medier. Noe som igjen kan føre til uberettiget bygdesladder for en gårdbruker

Hva kan en så gjøre for å unngå konflikter

Konseptet bak generell HMS-tankegang er: Finne ut av eventuelle farer/ubehageligheter på forhånd! HMS-objektet i dette tilfellet blir da turgåeren. Det kan være greit å ha tenkt gjennom potensielle problemstillinger og evt. muligheter for konflikter, i forkant av beitesesongen. Om bonden eier et godt stykke utmark der dyrene skal beite, så er bonden berettiget å kunne ha buskaper der. Noe annet ville være merkelig. Bonden bør kanskje samtidig ta innover seg at hans/hennes utmark er, og skal være tilgjengelig for alle turgåere, sånn er det jo bare. Da ligger det gjerne i kortene at det kan by på noen utfordringer, og sannsynligheten for møte mellom buskap og turfolk er stor.

Foto: Hilde Hegnes

Forberedelser og informasjon

Da kan det være lurt med noen forberedelser, og gi informasjon i forkant, slik at nærmiljøet er klar over endringene i sine turområder. For en turgåer vill det være nyttig å bli utstyrt med noen forhåndsregler, i tilfelle man skulle komme nær dyreflokker. Er turgåere godt opplyste og advart, så bør turgåere strengt tatt ha et eget ansvar for å unngå å havne i situasjoner. Ansvar for egen sikkerhet, og ansvar for å ikke forstyrre buskap som lever ute i det fri. En stresset og skremt turgåer, som kjeppjager ei godt drektig ku, kan muligens få konsekvenser for dyret m.t.p. avkommet, og bonden taper noen kroner som han/hun helst skulle hatt på bok. Ubehagelig for begge parter.

Sett opp plakater

Å gjøre en jobb i forkant av sesongen, sette sin lit til god kommunikasjon i lokal-avis og f.eks. diverse lokale face - book-grupper vil sannsynligvis føre til at man er langt på vei med å utføre sitt ansvar som gårdbruker. Supplerer man i tillegg med et brukbart antall plakater, på parkeringsplasser, hovedstier i skogen og andre strategiske plasser, så kan man med god samvittighet klappe seg selv på skuldra over godt utført arbeid. Får man gjort så mye mer? Muligens gå seg en tur utpå sommeren med en støtt-årv eller hekkesaks, og sørge for at skilting er fortsatt godt synlig. Bonden bør holde oppsyn med flokker regelmessig, og følge med hvordan dyrene reagerer på besøk. Men det vil naturlig nok ikke bli hver bidige dag. Er det dyr ut på beite som har avvikende atferd, som f.eks. startet dagen etter bondens tilsyn, så vil bonden ikke nødvendigvis fange opp dette med en gang. Her kan man spille på lag med lokalbefolkning, for et felles mål om god dyrevelferd. Turgåere kan være gode informanter når det gjelder f.eks. haltende dyr. En telefonsamtale fra folk som ringer for å melde om noe som ikke er som det burde være, kan være kjærkommen hjelp for bonden.

Opptre saklig

En bonde sitt yrke er til tider meget synlig utad, som f.eks. med mange dyr på beite i både innmark og utmark. Nordmenn er også ivrige til å gå tur, hvor enn det skulle være. Bonden kan da være i en utsatt posisjon, i forhold til rykteflom med negativt innhold. Det kan være greit å være forberedt på at det kan komme ubehagelige kommentarer fra folk som bruker området. I en sann situasjon kan det være hensiktsmessig å komme med tilsvar, som er opplysende og nøytralt. Har bonden på forhånd gjort en ryddig og solid jobb med kommunikasjon og skilting, så bør det være godt grunnlag for å roe gemyttene, og virke konfliktdempende. I en konflikt-situasjon vil man forhåpentligvis ha deler av bygdefolket på sin side, dersom man har sitt på stell. Men dette er ikke enkelt.

Her beiter storfe som tar vare på kulturlandskapet!

- **Gå utenom flokken – kyrne vil beskytte kalvene sine**
- **Husk båndtvang! Men slipp hunden ved konfrontasjon**
- ***Please show consideration – leash laws for dogs are in effect***

Takk for at du viser hensyn – god tur!

Ved behov for kontakt med dyreeier:

Navn _____

Telefon _____

Eksempel på informasjonsplakat som er tilgjengelig på nettet.

Illustrasjon: «Tyr», gjengitt med tillatelse.